

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће и ванредних бројева. Претплата се шаље „Уредништву Полицијског Гласника“ или дотичним окружним и среским властима, или на пошти. Цена је листу: чиновницима, званичницима, општинским писарима и осталим згачницима у опште, годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, одобрено је решење Народне Скупштине сазване у редован сазив за 1904. год., које гласи:

„да се село Горина, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине вучанске и придода општини мирошевачкој, у срезу лесковачком, округа врањског“.

Из канцеларије министарства унутрашњих дела, 18 новембра, 1904. г. у Београду.

ГРАЂАНСКИ - СУДСКИ ПОСТУПАК

протумачен начелним одлукама, одлукама опште седнице Касац. Суда и одељења и одлукама управних власти

ПРИКУПИО И УРЕДИО Свет. Јањић

Глава деветнаеста

О уништењу јавне неуредне продаје

§. 505.

(НАСТАВАК)

25

Извршилац продаје није крив кад су се надметачи договарали, већ оштећени треба ове да тужи, и спор тада има да се расправи редовном парницом, према овој одлуци Касационог суда.

Рајко Ђ. у тужби је навео, да је неуредно извршена јавна продаја његовог имања и тужио је извршиоца исте Алексу С. писара окр. начелства, за поништај те продаје.

Првостепен суд одбио је тужиоца од тражења, са ових разлога:

а.) Не стоји навод тужиоца у тужби под 1. означени, да је он требао бити позван, да се у његовом присуству попис изврши, што се из акта не види, да је учињено.

На против, као што се из акта тужиоцевог саслушања, поднетог у одговору, види, сам тужиоц предао је извршној власти тапију свога продатог имања и молио, да власт то исто имање у попис узме и продаји изложи, што је и учињено,

према чему је овај навод тужиоцев сасвим неоснован.

б.) Ни навод тужиоцев под 2. не може овде имати правне вредности зато, што се по наведеном основу може тражити поништај јавне продаје само путем тужбе против несавесних надметача, која би се имала извидети у редовној парници, а тужилац овде тужи извршиоца продаје, који не може бити одговоран за несавесност надметача јавне продаје, па зато ни овај навод тужиоцев у тужби против извршиоца продаје не може сачињавати правни основ за поништај јавне продаје; јер би се према наведеном истинитост овога навода тек имала извидети у редовној парници против надметача §. 505. грађ. суд поступка.

в.) Исто тако не може бити законски узрок за поништај ове продаје ни то, што тужилац наводи, да се из протокола лицитације не види, нити је означено, да је извршилац казао први и други и трећи пут.

Ово зато, што је у протокол ове јавне продаје уписано све оно, што се прописом §. 488. грађ. суд. пост. тражи и што се прописом §. 481. грађ. суд. пост. тражи, да извршилац мора 3 пут гласно казати последњу цену и тек тада купцу имање уступити, но да је ово учињено не мора се у записник продаје ставити, јер се то ни једним прописом закона не тражи, а међутим ни сам тужиоц не тврди, да извршилац није три пут гласно последњу цену казао, но само примећује против тога, што ово није и у протокол записано.

Како и у осталом није повређен ни један законски пропис, који се за уредност јавне продаје тражи, то је и донео одлуку којом, као што је казано, одбија тужиоца од тражења.

Ово решење одобрио је Касациони суд 14. марта 1890. № 998.

*

Надметач, који је дао награду другоме надметачу, да не лицитира, осуђен на казну, а онај који је примио награду не чини кажњиво дело.

То показује ова одлука опште седнице Касационог суда.

У спору М. Б. противу Николе М. касапина за дуг од 50 ₰ њ. по меници, ту-

жени је признао, да је тужиоцу издао меницу на 50 ₰ њ. зато, да не лицитира кад се давао под закуп механски акциз, а признао је и то, да тужилац није лицитирао.

Услед овога суд према §. 174. грађ. суд. пост. прекине грађанско извиђење а отпочне кривично противу М., али не и противу тужиоца, јер је нашао: да то што је обећање користи примио, није кажњиво, јер §. 288. крив. зак. казни се само онај, који нуди а не и онај, који прими обећање користи.

По свршеном извиђају први је суд ослободио оптуженога узев да не постоји ни за њега кажњиво дело.

Но по жалби држ. тужиоца Касациони суд поништио је ово решење са ових разлога:

„Кад је Н. М. оптужен због кажњивог користољубља, пре држане друге лицитације између њега и Н. Р. о давању под закуп акциза механског уговорио са Н. Р. да овај при тој ужој лицитацији код општине не лицитира, т. ј. да не даје више од 930. ₰ њ, коју је суму после прве лицитације, која је на оптуженоме остала била за 902. ₰ овога понудио добитком издавши му у то име меницу од 50. дук., и тако ова остала на оптуженоме за 950. дуката и само једним грошем више, — онда је оптужени овим поступком претупио пропис §. 288. крив. зак. почем је из користољубља одвратио Н. од лицитирања и тако општину Б. оштетио.“

Разлог суда као да у делу оптуженога нема кажњивости зато, што при првој лицитацији није сметао Н. да лицитира. нити му је тада издао ону меницу од 50 дуката, него доцније сматрајући да је ово приватна ствар оптуженога и Н. дакле, да друга ужа лицитација није јавна — нема места, почем се и овакве лицитације по уредби од 30. октобра 1853. год. предузете од општинског суда, сматрају као јавне лицитације.“

Ове примедбе није усвојио први суд већ је дао противразлоге; но Касациони суд у својој општој седници одржао је 30. V. 1880. № 1942. примедбе свога одељења узев, да је по пропису §. 288. крив. зак. забрањено да при лицитацијама, које власти предузимају, неко друге силом,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

претњом, подмиђивањем или обећавањем од лицитирања одвраћа, а *лицитације, које власти држе, јавне су, ма се како вршиле*; јер власти зато и држе лицитацију да буде надметање свакоме приступачно и по томе јавно. (Уредба од 30. октобра 1853.).

После овога суд је осудио оптуженога новчаном казни од десет талира или да се иста замени са 10 дана затвора ако неби имао од куда да плати.

Ову је пресуду одобрио и Апелациони суд 7. I. 81. № 2748/80 која је постала извршном.

§. 506.

Јавна продаја покретних ствари не може се уништити него се може само накнада штете тражити; осим ако би било злоупотређена и непоштења од стране извршитеља и купца ствари.

А продаја непокретности може се уништити у случајима поменутих у §. 501., осим ако би добро у руке другог купца законим начином прешло; али ако се докаже, да је овај купац дознавао неуредност јавне продаје, или несавесност јавног купца, онда се продаја уништити може.

Накнада штете о којој говори први одељак, може се тражити и после рока из §. 502. а за време, по грађ. законнику и законнику о чиновницима грађ. реда прописаном, према овој одлуци опште седнице Касационог суда.

Јован М. срески писар, продао је стоку Маринка С. месеца марта 9. год. 1879. за 729. динара за наплату дугова и таксе.

Маринко подигне тужбу противу извршиоца и затражи, да суд осуди туженога да му накнади 135. ₣ њес. колико у ствари вреди продата стока, јер је тужени извршио продају без да је осуђен на плаћање.

Сем тога тужени је одредио продају за 5. децембар а извршио је после четири дана, и то не за време законом одређено већ ноћу.

Првостепени суд осудио је туженога на плаћање са ових разлога:

„Поднетим протоколом лицитације, као јавном исправом тужилац је доказао по §. 188. грађ. суд. пост. да је тужени извршио продају стоке тужиоца на дан 9. дец. 1879. а поднетим уверењем начелника среза П. доказано је опет да је продаја исте одређена била на дан 5. дец. исте године, дакле доказано је да је тужени продају извршио онога дана, за кад она није одређена и оглашена, што је противно наређењу §. 475. грађ. суд. пост. и 476. ист. поступка.

Испитаним пак сведоцима по §. 218. грађ. суд. пост. доказано је, да је тужени ову продају отпочео око четири сата по подне а завршио око десет сати ноћи, када сем купаца никог другог било није, — што је опет противно пропису §. 480. грађ. суд. пост. јер се продаје врше само дану, а не и ноћу и то у невреме.

Оценом вештака, против које је тужени недоласком на рочиште по основу §. 140. тач. а., грађ. суд. пост. изгубио

право чинити изузећа, — по основу §. 246. грађ. суд. пост. доказано је, да је стока тужиоца у времену продаје вредила 1238 динара.

Према наведеном а по основу §. 501. грађ. суд. пост. продаја ова неуредна је и с тога, што тужилац наводи, да је тужени извршио продају за наплату неких његових дугова нашта он судским путем није осуђиван против чега тужени, примив тужбу тужиоца на време, ништа није приметио. — Ово је опет тужени урадио противно § 461. 462. и 465. грађ. суд. поступка.

По незадовољству туженога Апелациони суд преиначио је првостепену пресуду и пресудио 12. IV. 1883. № 1630. да се тужилац одбије од тражења.

Ево разлога Апелационог суда.

„Продају стоке тужиоца одређену 5. децембра 1879. г. као што извешће начел. среза п. од 2. V. 81. № 2101. гласи, извршио је тужени, као што гласи списак држане лицитације у тужби поднети, 9. децембра 1879. год. По гласу тужбе, којом тужилац тражи накнаду за причињену штету неуредном продајом, види се да је тужилац ову накнаду тражио 8. маја 1881. год. дакле много доцније него што му је закон дао право да се противу неуредне продаје за накнаду обрати суду.

По §. 502. грађ. суд. пост. суд је дужан на овај рок пазити, и по званичној дужности одоцњену тужбу одбацити, и кад тужилац није тражио накнаду у року од 15. дана после извршене неуредне продаје, него тек после године дана и више, суд првостепени погрешно је што ову тужбу тужиоца одбацио није.

Но кад је при свем томе тужбу примио и спор пресудио, Апелациони суд прелазећи на оцену доказа, којима тужилац хоће да докаже да је тужени продао му имање без пресуде налази.

Да тужилац поднетим списком продаје од 9. дец. 1879. год. који је оверио нач. среза п. 2. маја 1881. год. № 2101. није доказао да је тужени извршио продају негових покретности без пресуде судске јер у уверењу о томе ништа нема, но на против из истог извешћа види се, да је продаја извршена за дуг неког Милисави П. и такса судских што није могло бити без осуде; и тако тражење је тужиоца по §. 178. грађ. суд. пост. остало недоказано па се и по овоме има од тражења као недоказаног одбити.“

По жалби тужиоца Касац. суд поништио је 16. I. 1884. № 2561. (III одељење) апелациони пресуду из ових разлога:

„Наређења §. 502. грађ. суд. пост. да се тужба за уништај неуредне јавне продаје има поднети у року од 15. дана, и да суд по званичној дужности има одоцњену тужбу одбацити, односи се на уништај неуредне продаје непокретности; па према томе погрешно тај суд иста наређења овде примењује. Јер кад се по §. 506. грађ. суд. пост. продаја покретности не може уништити, но се само накнада штете може тражити, онда за подношај тужбе овде не може важити застарелост из §. 502. грађ. суд. пост., која се односи на тражење уништаја продаје, но заста-

релост одређена у грађанском законнику и §. 67. зак. о чиновницима грађ. реда, па ни наређење последњег става §. 502. грађ. суд. пост., да суд по званичној дужности одоцњену тужбу одбацује, већ наређење §. 849 грађ. зак.

У осталом апелациони суд је и у томе погрешно, што је по претпоставци узео да је тужени продају извршио услед пресуде судске, кад не наводи никакви доказ из кога би се то видело, а суд није у праву да по предпоставкама суди но по доказима у §. 186. грађ. суд. пост.“

Апелациони суд није примио ове примедбе, већ је 5. IX. 84. № 185. дао ове противразлоге.

„Истина по §. 67. зак. о чиновницима грађ. реда право на тужбу против чиновника за накнаду штете застарела за 6. месеци, — али поред тога законског наређења стоји и наређење §. 502. грађ. суд. пост. по коме онај, који је оштећен неуредном јавном продајом може оног, који је узрок те неуредности за 15 дана тужити надлежном суду.

По томе овај пропис §. 502. грађ. суд. пост. као специјалан за неуредне јавне продаје, не може се потрти §. 67. зак. о чиновницима, који говори за оштећење по другим основима, него се има узети рок од 15. дана у толико пре, што се наређења §. 501. и 502. грађ. суд. пост. односе на све продаје било покретних, било непокретних ствари.

Ако би се по мишљењу Касац. суда имала поднети тужба за накнаду штете проузрокована јавном продајом покретних ствари у року од 6. месеци, онда би сваки извршилац продаје за тако дуго време био непрестано у зебњи, да ће бити повлачен на одговор због извршења продаје, који је посао често у рукама извршне власти, а поврх тога и сами повериоци дужникови, са оваког дугог рока, излагали би се неприликама и штети, јер се добивени новци од продаје покретности, не би могли пре него што овај рок од 6. месеци протече, распоредити међу повериоце, а на то по мишљењу Апелационог суда законодавац није мислио.“

Општа седница Касационог суда нашла је 5. XII. 85. № 3200. да су приметбе одељења закону саобразне јер §. 502. на који се позива апелациони суд односи се само на жалбу због неуредне продаје а не и за накнаду штете.

*

И за тужбу противу извршиоца продаје покретних ствари, извршене од стране општинских часника, — надлежан је првостепени суд, према овој одлуци.

*

Милија Мил..., председник суда општине из Б. одговарајући на тужбу Филипа Ј. учитеља, коју је овај суду овом поднео због неуредне продаје његових покретних ствари за дуг Николе У... свештеника из В. Д., тражио је, да суд исту тужбу одбаци, јер је учитељ Филип неумесно тужио њега, пошто је продају ствари извршио Јанићије Р., писар општине Б... као одређен од стране суда исте општине према поднетом акту, као и зато, што је

за продају ствари и поништење продаје, коју би извршили државни органи, био надлежан окружни суд, а за ову продају ствари од стране општ. суда, да суд овај није надлежан.

Првостепени суд одбио је ово тражење туженог Милије са ових разлога.

Истина у глави деветнајестој грађан. суд. пост. прописана су правила за тужбе оних, који су неуредном продајом оштетени и да се ове могу поднети или противу полицијског чиновника, који је продају вршио (§. 504.) или противу надметача (§. 505. реч. пост.), но из тога самога не може се извести, да првостепени судови нису надлежни за пријем тужбе, и даљу по томе радњу, и противу оних, који су продају покретности код општинског суда вршили.

А да је овај суд за дани случај надлежан, суд нарочито из овога изводи:

1, Што је замењеним §-ом 13. грађ. суд. пост. овлашћен општински суд да своје пресуде из покретности сам извршује.

2, Што је у основу одређена могућност жалбе противу продаје, по наведеној глави 19-ој;

3, Што §. 2. грађ. суд. пост. овлашћује суд, да случај, о коме не би било у овом законнику прописаног правила, може по подобним прописима или основима у овом законнику постављеним, расправити.

Са ових разлога налази суд, да је тражење туженог Милије, да се тужба тужиоца као ненадлежном суду поднета одбаци, неумесно.

Ово решење одобрио је Касациони суд 10. I. 1883. № 88. у свом II-ом одељењу.

*

У овом смислу гласе и одлуке Касац. суда од 5. II. 1882. № 612. и од 5. III. исте 1882. № 621.

*

Види одлуку № 10921. код §. 481. по којој остаје куцац лицигант, ма да је код извршиоца продаје на протоколу изјавио, да се тапија изда другом, који је царе дао и признаницу добио. (наставље се)

КЛАСИФИКАЦИЈА ПРЕСТУПНИКА

У својој подели преступника Ломброзо у своме делу *L'anthropologie criminelle et ses récents progrès*. Paris 1896. тврдио је, да од прилике трећи део преступника представља један нарочити тип, који показује заједничке црте на телесној и духовној области. На те телесне и психичке аномалије, он због тога полаже тако велику вредност, што су му оне знак да *delinquente nato* (рођени преступник) представља устук у развоју људског рада. Али то је тврђење свакојачко потпуно неосновано. Границу између стварних атавистичких стварања и аномалија које постају услед патолошких процеса, за време развитка зачетка и у најранијој младости — тако је исто тешко повићи, као и између аномалија самих и варијаната у области здравља. Најпозванији оцениоци, анатоми, а међу овима пре свих Сернов, побијају

тврђење, да су атавизми већина одступања од правила, која су нашли Ломброзо и његови ученици.

Сличност у телесном склопу и духовним особинама са *дивљацима* и *народима прошлих времена*, узимају они као помоћ доказу, да преступник значи устук који »може даље одвести натраг него до дивљака, па и до самих *животиња*.« Та хипотеза почива на врло непоузданом основу; живот и кретање природних народа често је веома далеко од суровог и необузданог насиља, свепности и осталих особина, којима би се хтела основати сличност између дивљака и преступника.

Потпуно је погрешно и упоређење између престапа и *епилепсије*. »Епилептички основ на коме се диже клиничка и анатомска слика морално заблуделог и рођеног преступника, доприноси разумевању непосредности, периодичности и парадоксног контраста њихових симптома, који су без сумње њихове најистакнутије особине.« То појмање почива на потпуном непознавању епилепсије. На преступнику се виде само онда епилептичке црте, кад он пати од те болести. А то долази доста често, и лако се да разјаснити, кад се зна како је честа епилепсија код пијаница и код деце коју су пијанице родиле. Али са преступом епилепсији је заједничко само земљиште дегенерације.

Сви покушаји Ломброзови, да рођеног преступника тиме одвоји од нормалног човека, што га он доводи у везу час са атавистичким, час са болесним стањима, — остали су потпуно без успеха. Безупешна је остала и тежња да се преступник карактерише »клинички и анатомски.« Ми не смемо никад и нигде из тога што постоје сваковрсни знаци *дегенерације*, изводити закључак да су ту преступничке наклоности, онако исто као што из порекла од духовно болесних родитеља и показивања безбројних знакова, не смемо закључивати да имамо пред собом психичког болесника.

Потпуно одбацивање *патогностичке* вредности преступничких аномалија, с којима се скоро без изузетка слажу сви немачки испитивачи, допринело је томе, да се два проблема (*Сомер* кривинална психологија), које сасвим треба одвојити, сматрају *једновремено* као одбачена а то су:

- 1, — има ли рођених преступника;
- 2, — да ли се тај рођени морални абнормитет изражава у видним, морфолошким знацима.

На прво питање Сомер безусловно одговара »има...« И *Кири* у својој расправи »О садашњем стању криминалне антропологије«, и *Бер* у свом делу »Преступник«, означавајући учење о рођеном преступнику као одбачено, морају бар толико да допусте, да је ту реч о *људском материјалу од мање вредности*, говорећи »свакојачко јер бар толико утврђено да просечност занатских преступника стоји испод средњег духовног нивоа човечанства у онште.«

Истим закључцима одвела је и анализа онога, што смо нашли о телу и духу пре-

ступника. Они стоје телесно и умно испод просечне мере. То важи не само за појединог преступника него и за све, онако исто као што о једном племену или народу смемо казати да ниско стоји, не хотећи тиме казати да у њему нема великих снажних и развијених људи, као и духовно великих људи.

Мања вредност јесте, као што смо видели, резултат порекла и васпитања. Тиме се корен зла преноси на *друштвену област*. А то је велика добит што ми целом том појаву можемо приступити са више поуздања, јер смо тада свесни тога, како то зло треба сузбијати. Али Блајнер, у свом делу »Рођени преступник« ошет има право кад вели: »Такви утицаји средине не говоре против Ломброза, него му одобравају његово тврђење, и иду још мало даље од Ломброза, откривајући узроке *гео nato*.« Кад се то буде разјаснило, онда ће се видети одкуда долази просечна мања вредност. Али тиме ми још не сазнајемо егзистенцију »рођеног преступника«, чија га особеност са *фаталистичком нужношћу* гони на преступнички пут.

Социјална рђава стања, беда и сиротиња, пијанство и болест, производе један нараштај људи, који су бурама живота само непотпуно дорасли; они су друштвено неупотребљиви у истом смислу као што се при пописивању рекрута утврђује телесна неспособност. Држава прописује најмању меру телесне величине и грудног обима која се може имати. Неки од њих, који су као *неспособни* одбијени онако би исто могли поднети напоре војне службе као и они што су примљени, и обрнуто међу високим људима, који су примљени у војску, много их има, који не могу да поднесу те напоре. Одбацивање малих и људи уских груди није ништа друго него израз искуства, да је испод једне одређене границе велика опасност за здравље.

Тако је и за нас утврђење мање обдарености, телесне и духовне мање вредности, само једно обележје оскудице друштвене способности отпора, знак који нас опомиње да будемо опрезни да од таквих социјално неспособних не захтевамо много. Кад бисмо ми могли све те људе ишчупати из рђавог земљишта, на коме они расту, кад бисмо их могли васпитањем и телесним снажењем очеличити, кад бисмо их могли пре свега заштитити од опасности живота, онда бисмо их могли сачувати и од *друштвене* пропасти.

Али то су утопије; живот иде својим током и обара онога, који не може да иде с њим. Као што се у своје време развија борба за живот, као што народни обичаји приморавају свакога на јарам једнаке радње тако морамо ценити и опасности којима смо сви изложени. Оне су веће него отпорна способност свих тих људи мање вредности; онде где снажан пливач савлађује опасност, слаби пропада. Пруски државни завод за статистику има о томе једну таблицу од велике вредности.

Сви затвореници, који су издржали затвор, тамницу или дом за поправку, избројани су и то од 1. октобра 1894. до 31. марта 1897. Конференција чиновника

дала је од тих 15539. људи и 2510. жена свој суд шта се у будућности има очекивати од свакога од њих.

	Да ће отпуштени из затвора поново чинити преступе, јесте					
	вероватно	међу њима због				сумњиво
непоправљивост		телесне или духовне махне	других узрока	сумњиво		
Људи . . .	14726	14441	163	122	440	373
Жене . . .	2319	2217	38	64	123	68
Свега . . .	17045	16658	201	186	563	441

Резултат је доиста страشان код 93% жена и 95% људи вероватна је социјална неупотребљивост у највишем ступњу. А међу узроцима доминира „непоправљивост“ и у чему може она бити, кад се издвоје телесне и духовне махне, што је у том случају идентично са инвалидитетом и духовном болешћу. — у чему другом може она бити него у индивидуалном расположењу? Оно је инструменат на коме буре живота производи погрешне и рђаве тонове, који нам цепају уши.

Против силе броја, која нам овде излази као искуство оних, који стоје у свакодневном додиру са преступницима, против ње су немоћна сва теоретичка разлагања. Ми морамо рачунати са читавом војском од преступника, који се у даним односима не дају више подврћи уређеном животу. Ако посматрамо из ближе те људе скоро ћемо увидети, да спољни узроци играју врло различну улогу по величини, да један подлеже већ и најмањем удару, док други тек после дужег, трајног искушења подлеже, али они подлежу доиста тек у колико је људски суд тачан.

Па јесу ли сви ти „социјално непоправљиви“ морално суманути, због тога непоправљиви што им оскудева способност да познаду законе морала и да се њима поковају? „Moral insanity“ јесте појам о коме су вођење велике препирке, и нема краја спору да ли се нека болест може испољити искључиво у етичким недостатцима. С тога ја могу овде поново изнети само моје лично гледиште; ја не верујем да постоји тако облевање. Сви случаји са таквом дијагнозом, које сам ја видео, или су били једновремени са интелектуалним недостатцима у високом ступњу, или су били само симптоми тешких психоза, које су биле пре виђене.

(СВРШИТЕ СЕ)

ЧИКА РУСКЕ РОБИЈАШНИЦЕ*

Мили, добри, красни чико, ти сада спаваш у „Рачковој дољи,“ на робијашком гробљу под безименим крстом, спаваш тихим вечитим сном. Шта ти се привиђа сада у твом вечитом сну, после твог страдалачког живота?

Матвеј Васиљевић — Соколов — „Чика руске робијашнице.“

* Из Сахалина од В. М. Дорошевича.

Старијег од њега није било никог. Он је издржао:

— Педесет година робије.

Па је још преостало:

— Мени треба три века да живим, — смејући се безубим устима, говорио је Матвеј Васиљевић — јер ја брајко, осуђен сам на три вечите робије.

Човек који је три пута осуђен на вечиту робију, и на вечиту ћелију.

Још један такав, није се могао на целом Сахалину наћи.

По закону, тако страшног преступника, дужност је целог живота држати, у затвору окованих, и ако куда пође спроводити га не иначе, већ са наоружаним чуварем.

А Матвеју Соколову су допустили, да живи у столарској радионици, без икаква надзора.

Спавао је на тезги, грчећи се зими и лети под старом кабаницом, дрхтећи својим старачким телом.

— Ракијом се одржавам! Пробудим се изјутра, — не осећам ни руке ни ноге да су моје, не могу да оданем. Попијем чајну чашу ракије, и опет сам — човек! Ја сам ваше благородије, природни пијанац!

— Матвеј Васиљевић, због тога не може ни да ради, што лак пије! — шале се остали робијаше, који раде у столарској радионици.

— Како то, — лак?

— А ја то, када нема вотке! — смеје се чича, — лак се слегне, на дно талог, а по врху чист спиритус. Ја га онда разблажим водом и пијем. Права вотка. Тако заструји по жилама, запали као жеравица. Осетим топлину у рукама и ногама. Дођем к себи.

У дом за изнемогле, није Матвеј Васиљевић никако хтео.

— Зар сам ја богаљ! Ја сам човек мајстор, зато остајем у радионици да радим!

Радити он, под старе дане није могао. Само се тако „тетурао.“

Но био је мајстор столарски изредан вештак. За то су га по свима казаматима надзорници волели. Но зато је зло пролазио када је бегао. Помислите, такав мајстор побегао, — па да се човек не наједи.

У то време, када га ја знам живео је он у радионици, на миру. К њему су се сви обраћали с неким необичним поштовањем. Ословљавали су га или пуним именом и презименом, поштовања, или са „чико.“ Сви су га жалили: много је страдао.

Све што је знао, занат, писање и читање, научио је он на робији. Ништа он у животу није запазио друго до робију. И само време се делило код њега на два периода: „до ешафота“ и „после ешафота.“

— Другојаче он није умео означити време. — То је још пре ешафота било! Када још нису били уведени ешафоти! После тога су настали ешафоти! — одређивао је он обично давно прошла времена, тим изразима.

На робију је дошао још за време крепоснога права.

— До ешафота?

— Уха! Још су кнутом кажњавали.

То је за њега „ера.“

— Жиг су после увели!

То је такође опредељење времена.

Он је био крепосни, али из имућне трговачке куће, која је живела пуштена на „оброк“ у Ељцу. На робију је био осуђен, за убијство девојке.

— Афимија се звала девојка. Дивна је била то девојка, али ја сам био момче ваљано.

И Матвеј Васиљевић смеши се, сећајући се какав је био он у младости.

— Виђен сам био ја момак, бекрија, лудов и распусник. У — ух! Спанђали се. „Афимија, — кажем јој, — хоћеш поћи за мене. — „Хоћу“ — вели. Њој се допадало. Ја угледан а из богате куће. Но, као што рекох, спанђасмо се. То је код нас био обичај.

— А јеси ли је волео чико?

— Велим ти, ужас, како сам је волео. Тако сам је волео, — да сам био просто луд. Спанђали се, — треба се и венчати. Ту отац и мајка скочише, па не даду ни поменути. Јер ја сам имао старијег брата, који је био тако ожењен. Прво се био спанђао са својом девојком, па се после венчао. Шта је то? Срамота! Сви синови да се са љубазницама ижене: Ни за живу главу!“ Породица ми је била богата па горда. Ни пошто па ни пошто. А ја и тако и онако: „Не смем.“ Види она да нема ништа од свадбе, — и поче нас терати од себе. „Много ми ти треба!“ И отпоче с другим да ашкуче. Нек сви виде! Моји су је прекорили: „С Матвејем се, гадура, вукла! Па хоће да нам се на силу натура.“ Видите, колико ми је ваш Матвеј потребан, и колико марим за њега. Тада сам и ја почео да пијем. Било је то уз белу недељу. У нашем крају тада се момци с девојкама сањкају. Дођем на брег, гледам, она с другим с брда, — лети ли лети. Био сам пијан. Мислим се, да га убијем, неће ми ништа бити. Тако сам био луд!

И Матвеј Васиљевић, маше главом, смејући се младом човеку, који је намислио такву глупост.

— Отишао сам кући, узео пушку, и дошао, и нанишаним тако, — и Матвеј показује како је нанишанио.

Афимија је дрекнула и пала. Пала и умрла. Нишанио сам њега а погодио њу. Нисам видео, био сам пијан. Тада су ме сви оставили. И отац с мајком, — царство им небеско. — и браћа, и сви рођаци. Породица је била богата, горда, а сад од једаред таква брукла за целу кућу. „А! Апсеник! Нећемо да знамо за њега. Осрамотио нас је за цео живот.“ Осудили су ме на десет удара кнутом и робију. У Москви су вршили казну. Тада сам први пут и видео Москву, када су ме на казну спроводили. Красан је мора бити град, само мени није тада било до тога. Метули су ме на таљиге, обрнутог леђима коњу, а около маса народа. Дечурлија трче за колима, гледају, понеки бацају новаца у кола. Целат је седео самном у колима, и купио их. „То је теби,“ — вели. Ја сам благодарио. Тако су ме и довели на коњују. Дан је био пазарни, народа — маса. Тада још

није било ешафота. Положили су ме, а целат кнотом по голим леђима! Много сам био до сада бијен, и на много начина, и бичем, и протом, тањим и дебљим крајем, — али ништа жешће нема од кноте.

И тај човек, који је пренео у свом животу хиљаде камдија и шибана, и после десет година се жежи, када се сети на десет удара кнотом.

— Маслио сам да ћу црћи! Чинило ми се да има већ година, како су ме повалили.

Скинули су ме с кобиле, и у болницу послали, а за тим по егапама на робију. Тешко ми је тада било. Хтео бих вотке, али одкуда и како да је набавим? Заната нисам знао, а другогаче се не да зарадити. „Хоћеш новаца, — вели ми један друг, — можемо их имати какве хоћеш. Сами ћемо их правити!“ И отпоче ме чашћавати вотком. Ухватише нас, — и на шибу осудише. Њега као коловођу, без докторске помоћи, а мене с помоћу.

— Како то без докторске помоћи?

— А тако је то било. Построје војнике у два реда с прућем, осуђенога привезу за колац а потрубшке, и возе. А они шибана по леђима фиске, фиске! И возе док се не испуни број на који си осуђен. Он, често, већ мртав лежи, а њега још возе и туку. Због тога је то без докторске помоћи. А када је с помоћу, онда доктор иде поред осуђеника. Види да је почео човек да се онесвешћава, он онда заустави шибу, — да спирања да помирише, — и тада понова. Узме за руку, погледа, и каже може још сто! А када види да је баш са свим рђаво са осуђеним, све зауставља, и шаље у болницу. Излежи човек, предрани, па опет на кобилу, док се не испуни све.

Друг, царство му небесно, одма је скопчао, а мене су тако целу годину шибали. Целу сам годину дана прележао у болници. Прездравим мало, онда хајд даље, док се није испунила цела пресуда.

Много је и после тога Матвеј Васиљевић добио шибана и камдија, за време своје дуге робије.

— Ишао сам стално на траву! —

— Смејући се вели он.

— Како „на траву“?

— А тако, док је зима ништа, седим у казамату. А кад дође лето и све озелени, мене чисто нешто повуче, и побегнем. Тако се мотам по цело лето, служим и надничим код које кога. А чим јесен дође, — зажелим се казамата и другога, и враћам се. Тада одмах следују шибана или камдије, и додаток на пређашњу осуду робије.

Таквим одласцима „на траву“, Матвеј Васиљевић је и дотерао до три вечите робије.

Све што се дешавало у свету, пролазило је мимо тога човека, који је знао само за робију и шибана.

Осем безбројних бегстава, Матвеј није имао других кривица. Био је то један од најчеститијих људи: чиновници су му поверавали новац за куповину материјала, често замашне суме, никад ником није ни једну копјежку украо.

— А беглао је сам, — сам он вели. И све због пролећа и вотке! Чим се напијем одмах ми дође да бежим. Пијанац сам ја, ваше високоблагородије.

Због вотке, смо се и ми двојица похваљали.

Били смо у великом пријатељству ја и он. Колико пута уморен сахалинским јадом и чемером, питао сам се: има ли мере и границе људско страдања и његово падање? — бојећи се да не сиђем с ума, гледајући сав ужас, око себе, ја сам долазио к овом доброћудном старцу, и чисто заборављао на све, слушајући његов тихи и поштени разговор.

Он је преживео све, и претуррио преко главе сва страдања, — и сећајући се свега он се добродушно смешио. Колико пута гледајући тај доброћудни осмех човека, који је толико страдао, ја сам се питао.

— Има ли мере и у доброту и благодати људске душе?

Та се дружба подржавала између мене и њега, ситним услугама. Сваког јутра је он долазио код мене у кујну, и куварица је била дужна да му поднесе чајну чашу, — али непремено чајну чашу вотке, што је била његова мера, — да попије.

Једном питам:

— Је ли био чика?

— Не. Већ има неколико дана како не долази.

Отишао сам, да видим да се није разболео. Старац ме дочека хладно, поздрављајући се тек од невоље.

— Ма шта је с тобом Матвеј Васиљевић? Што се ти срдиш на мене?

— Ништа ја... Немам шта...

— Та реци, у чему је ствар?

— Та шта имам ту! Када је теби било жао старцу чајну чашу вотке дати, шта...

Кад шта је било. Куварица, зла и глупа жентурина, не знам због чега, место чајне чаше, налила је Матвеју малу чашицу ракије.

— Сви пију из чашице, а ти не можеш, ко какав велики господин! Има доста муштерија што би хтели да сучу вотку великом чашом!

Матвеј Васиљевић је одбио и ту малу чашицу и изашао.

Верујући да је мени жао вотке.

Не, што... Жао ти је... Чашицу вотке си зажалио... А ја због вотке, цео живот проведох на робији... А теби је чашицу жао...

И старцу су биле пуне очи суза.

Осећајући блиску смрт, Матвеј Васиљевић се јавио у Александровску болницу, тражећи главног лекара Л. В. Подубнога.

— Дошао сам к теби да умрем. Ти ми заклопи очи Леонид Васиљевић!

— Мани се тога старче! Још ћеш ти на „траву“ ићи ове године.

— А, не, брате, нећу га ја више на траву поћи.

— А шта те то боли? А?

— Да боли, не боли ме ништа. Али осећам да се примиче смрт. Зато Леонид Васиљевић, гледај на ми ти сам заклопи очи твојом руком.

Жеља се старчева испунила. Прележав у болници два дана, брижљиво негован, тихо и нечујно испустио је душу, чисто као да је заспао. Угасио се од старачке изнемоглости.

И заиста му је очи заклопио сам Л. В. Подубњи, налазећи му се код самртног одра на последњем часу.

Тако је умро „чика“ руске робијашнице.

Једном доктор Н. С. Лобас дао је Матвеју Васиљевићу хартије, пера и мастила.

— Чича, када си докон седи и запиши колико памтиш, из твог живота.

А што не! Радо! — пристао је Матвеј Васиљевић, доносићи идући дан перо, мастило и четвртину табака хартије, на којој је с једне стране било написано.

— Ево. Готово је.

— Шта!

— Животопис.

И он је пружио хартију.

„Животопис робијаша Матвеја Васиљевића Соколова. Осуђен на три доживотне робије. Издржао 50 година. Кажњен са:

„Кнута — 10.

„Бичева — толико и толико хиљада.

„Батина — толико и толико хиљада.

„Шибана — не памтим колико.

Робијаш Матвеј Соколов.

— Цео животопис?

— Цео.

ЗЛОЧИНАЧКЕ МАЈСТОРИЈЕ

Школа за лопове.

У Лондону постоје праве школе за лопове, у којима искусни и опробани лопови са највећом брижљивошћу, обучавају децу своје „послу.“ У тим школама примењују најзгодније методе, које су у практичној примени имале сигурнога успеха, и с помоћу њих се бистри ученици уводе у радове при опасним крађама, најпре обичније, а доцније и теже.

Од највећега је значаја код крађе са обијањем, да се врше без ларме, по могућству и без шума. Тога ради ученике воде учитељи и поучавају их да се пуцају уз кућне зидове из авлија. За вежбање ученика чак се и зидају нарочите врсте зидова у облику стреле. Када се се сврши обука једнога ученика, тај мора умети, да се као „муња“ вере по зидовма.

Најчешће се при опасним крађама лопови служе мајсторијом, да се представљају као да су послати од стране некога агента за куповину кућа, да разгледају величину куће. На тај је начин омогућено да се изврше многе и многе опасне крађе.

Као сеоски племић обучен, посећује „мајстор“ многе агенте за продају и куповину кућа, и ови га упућују да прегледа извесне куће. Најрадије посећује он оне куће, од којих има „кључ“, пошто се са свим добро упознао са њиховом унутрашњошћу. Посетио је, дакле, кућу упознао се са њеним планом и отишао.

После неколико дана одлазе у изабрану кућу његови ученици, пут за тамо је преко кровова. Међутим „сеоски племић“ чува стражу са сокака, и ако је „чист ваздух“, он им даје знак тиме што припали машину. Једна машина значи, да могу слободно изаћи са пленом; две машине означавају опасност.

Један је лондонски полицијски чиновник, на овакав начин дошао за кратко време до доброга лова. Приметио је у једној улици, у западном делу Лондона, како се шета горе доле један човек, са лушом у устима, и непрестано пали машине. Видео је, да из луше никако не дими, и кад му је то пало у очи, он се сакрио. У скоро по том упали се још једна машина, а из мрака изађе из побочне куће један дванаестогодишњи дечко са нарамком дрва на леђима. Детектив задржи дечка и међу дрвима нађе јувела у вредности близу 100.000 динара. „Сеоски племић“ хтео је побећи, а дечко је тврдио, да га никад у животу није видео; доцније се утврдило, да је „племић“ био један отпуштени осуђеник.

Правило је, да су стари, отпуштени осуђеници и оснивачи ових школа за лопове. Пошто већ знају, да су добро познати полицији, и да им је мало у изгледу, да би могли с успехом продужити свој „занат“, они се брину да нађу себи заступнике.

Може се већ замислити, да у Лондону није тешко наћи младих мушкараца, који имају наклоности за рђава дела; њихова потчињеност траје недељама. Почетак школовања је кесароштво и крађа из ценова, уличних пролазника, позоришних посетилаца и т. д. Женске хаљице, са ценовима позади, не задају много муке, али пре но што ученици ступе у „јаван рад“, морају да задовоље код куће своје учитеље. Обично се за тај први излазак на улицу употребљују женски саучесници; на њима врше опите ученици, и оне дају свој суд о способности ученика за „рад у јавности.“

II

Народни певачи.

У Паризу има необично много разноврсних начина, којима имају да захвале огромне масе мрачњачких егзистенција за свој опстанак. У последње време *изнуђавање* је почело отимати маха, и с дана на дан узима све већи круг, тим пре, што закон није прописао никакве мере за злочине оваке врсте, о којима ћемо говорити. Француски казнени законик има у том погледу многе празнине и одушке према изнуђачима, који на својствене начине прибављају себи користи. Најчешћи је случај, да злочинци од извесних жртава вуку себи користи. Жртве радије плаћају из бојазни од казне, да би само запушиле уста својим гониоцима; плаћају дотле, докле им средства допуштају. Упадне ли човек у какав грех, па га у томе ухвате изнуђачи, он им је жртва, која мора да се меша и у крађе и у друга неваљалства, само да би задовољио пожуде за новцем тих вампира, из чијих се канџи може да отргне неки пут само путем самоубиства. Дешава се, да жртве изађу из свакога стрпљења, пријављују

се полицији за свој грех, и ова после хвата њихове мучице.

Народ је назвао ту врсту злочинаца народним певачима, што их њихове жртве „певају“ т. ј. плаћају. Они се рекрутују из свих сталежа светских, нарочито из како званих „бољих“ кругова друштва, пошто су они пре у стању да уђу у интимне односе својих ближњих. Нарочито су међу њима извесни бонвивани, који су страшили своја имања, па би хтели да опораве своје финансије. Њима је обично позната по која мрачна тачка из живота пређашњих другова; они често имају компромитујућу кореспонденцију лакомислених удатих жена, и од свега тога праве употребу, те под претњом, да ће све то изнети на јавност или предочити коме треба, често пута добивају велике своте новаца.

Од народних певача нико и ништа није сигурно, ништа њима свето није. У колико су год разноврсни пороци и страсти људске, у толико су по броју и разни начини изнуђавања. Чак се не плаши певач ни свете везе љубави и породице, да би задовољио своју ниску пожуду за коришћу.

Недавно се десио случај, да се једна удата жена из бечке аристократије бавила подуже у Паризу и ту је дошла до неке љубавне везе; по повратку у Беч, на највеће своје изненађење, доби она од свога драгана одштампану сву своју кореспонденцију с њиме, а под претњом, да ће то предати јавности, ако не буде паметна, те не откупи цело издање по извесну и огромну цену.

У другом, опет, случају била је једна жена, која је имала интимне везе са некаквим калуђером, па је од свога рођенога сина добивала анонимна писма под претњом, да ће издати тајну њенога срца, ако не пошаље *post restante* фиљаду франака. Та се дама из страха обратила полицији, и њој је имала захвалити, што је увидела како је био родан плод њене утробе. Млади је човек потребовао новац за своје кокете!

Читав низ индивидуа живи само од тога, што преко отпуштених слугу са знају за тајне љубави лакомислених жена, и то искористе по добре суме новаца. Често се жртвама предлаже и ставља у изглед нови брак, преко ког „певача“ fine спољашности и манира, који осваја срце у жене. Пошто је већ пала у мрежу, грлица тек доцкан опази, да је у својим недрима хранила гују, па ипак за то мора да јој „пева.“

Кад народни певач сазна ма што из живота какве отмене и богате личности, од чега би могао црпети какве користи, он је извести о томе писмено, описујући одмах свој мучни положај, који га принуђава да себи на тај начин прибави најнеужнијих средстава. Ако је његова жртва само један пут „певала“, онда се наставља читав ланац разноврсних изнуђавања, јер народни певач нема милости, он изнуђава и прети дотле, док не истресе из цепа своје жртве и последњу пару.

Д. В. Вакић.

(СВРШИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања.

I.

„На пограничним железничким станицама у Ристовцу и Обреновцу, постоје полицијски комесари.

Којим су законом предвиђени ови органи, и каква су права и дужности њихове?

Моли се уредништво за обавештење.

— На ово питање одговарамо:

Полицијски комесари на железничким пограничним станицама у Обреновцу (пиротски) и Ристовцу (врањски), постављају се на основу железничких конвенција, закључених са Турском и Бугарском.

Њихове дужности побројане су нешто у самим тим конвенцијама, а нешто посебним списима и наређењима.

Овлашћени да врше унутрашњу полицију на пограничним станицама, они, свакако, имају сву власт месних полицијских власти, па и њихове дужности.

II.

„У §. 375. тачци 3., прописане су казне за оне, који у туђем забрану обруче, пруже, коље или дрва насеку, или дрво посеку, а у тачци опет, 5-ој поменути законске одредбе, предвиђена је казна за оне, који секу дрва засађена поред пута, било за какву потребу, а у т. 6. §. 395. одређена је, опет, казна за оне, који секу неродну гору, која је засађена поред река за одржавање обале.

Од појаве закона о шумама, за све ове кривце, власти суде по закону о шумама, а не по прописима, који су напред поменути.

Моли се уредништво за обавештење: да ли су овакви поступци власти правилни или не, и сматрали се, да су одредбе из кривичног закона, које смо поменули, изгубиле своју важност појавом закона о шумама.“

— На ово питање одговарамо:

По закону о шумама, извиђају се и суде само оне кривце, које се учине у шумама државним, општинским, манастирским, црквеним и приватним, или забранима: црквеним, манастирским и приватним, дакле на оним просторима, о којима овај закон говори.

Како се ни под шумом ни забраном не могу разумети она дрва, која су засађена по њивама или ливадама, појединачно, па била она родна или не, то се, наравно, за сечу ових неће судити по закону о шумама, али неће ни по §. 375. т. 5., већ по чл. 8. закона о унапређењу вођарства, који за ове случајеве прописује специјалну казну, докле се кривица јавља у оном облику и размери, како се тамо предвиђа, иначе по §. 291 кривич. закона.

Овим законом, дакле, замењене су одредбе тач. 5. а законом о шумама одредбе т. 3. §. 375 кривичног закона.

После појаве чл. 8. зак. о унапређењу вођарства, нема места даљој примени ни тач. 4. §. 339. за сечу и кварење дрва поред пута, пошто је казна у чл. 8. већа од ове.

Што се тиче тачке 6. §. 395 кр. зак. она би се могла примењивати само по томе, што је законодавац вршио у 1902 години ревизију овога §-а и мењао тачке 4, 7, 8 и додао 13-ту, а 6-ту оставио опак, како је и раније гла-

WWW.UNILIB.RU
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

сва, те би се имало узети, да је она, као доцније донесена, претежнија, али како су опет по правилу, које постоји, одредбе из специјалног закона, кад су у сукобу са кривичним, претежније, то и за случајеве, које она предвиђа, важе одредбе чл. 8. о унапређењу вођарства.

III.

«У §. 381. кривичног закона, прописане су казне за оне, који не би чистили своја или општинска имања од боце и траве, као и за оне, који не би чистили гусенице, кад власт закаже.

Кривице ове казне се од 1—3 дана затвора.

Како је пре извесног времена донесен закон о уништавању штетних животиња и биљака и о заштићавању корисних животиња, у коме су прописане много веће казне за побројане кривице, то настаје питање: да ли и даље важи §. 381. кривич. закона; кад се у закону о уништавању штетних животиња ништа не вели, да се њиме замењују одредбе из кривичног закона?»

— На ово питање одговарамо:

После појаве закона о уништавању штетних животиња и биљака и о заштићавању корисних животиња, наређења §. 381. крив. закона не важе више, и ако није нарочито наглашено о поменутом закону, да се она укидају, јер су самим доцнијим доношењем овога специјалног закона, који је чак и казну повећао, ова наређења укинута.

Овде нам је zgodно напоменути, да су последњих година укинута многа наређења из III части кривичног закона, доношењем специјалних закона, као што је н. пр. §. 379. укинут законом о лову, даље учињене су многе измене законима: о шумама, о унапређењу сточарства, вођарства, виноградарства, мерини, риболову, санитарским законима и т. д.

С тога треба бити веома опрезан при примени III части кривичног закона, јер се врло лако може догодити, да се у извесним случајевима примени већа а у извесним мања казна од оне, која би се смела применити по законима, који данас важе.

IV.

Један општински писар пита:

«По чл. 78. закона о порезу, сваке четврте године врши се разрез за наступајуће три године.

У то име пореске власти дужне су, да на дан 15. септембра сваке четврте године јавном објавом позову све оне, који подлеже плаћању пореза, да до краја месеца септембра поднесу своје пореске пријаве, на основу којих ће им се распоредити порез за три године, које долазе.

За порез на принос од рања и занимања, пријаве се подносе до краја јануара месеца.

Како се крајем ове 1904 год. завршује трогодишњи порески период за год. 1902—4-ту, то је било очекивати, да се на дан 15. септембра изврше наређења чл. 78., али то није учињено, ма да има безброј неправедних опеређења, која се могу поправити само новим разрезом.

Да ли је могућно, да разрез остане по старом, код онако јасног наређења чл. 78?»

— На ово питање одговарамо:

Пошто је за свакога јасно, да је досадањи закон о непосредном порезу наносио голему неправду извесним редовима нашега грађанства,

нарочито занатлијама и земљорадницима у извесним крајевима Србије, јер се при класификацији земљишта није водило рачуна о разлици, која постоји у плодности земљишта, даље на климатске, економске и саобраћајне прилике извесних крајева, него се земљиште трпало у I ред и оно у ужичком и врањском округу упореди са оним у Мачви, Стигу и Подунављу, то је била неодољива потреба, да се та неправда исправи.

У то име, спремљен је из основа нов закон о порезу, који има ту тежњу, да државне терете поднесу сви грађани равномерно.

Како би се по њему морао вршити разрез пореза из нова, то се одустао од распореда пореза по чл. 78. садашњег закона о порезу, о чему је тражено и законодавно одобрење.

Прилике, дакле, нужности, задржале су разрез пореза по садашњем закону, и кад се за такав поступак добије и законодавно одобрење, онда у целом том послу не ће бити ничега незаконитог.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖЕ СЕ

Данко Пуклер, 15-то-годишњи дечко, нестао је 3. пр. м-ца, када је панчевачком лађом требао путовати за Вуковар. Он је стар 15 год., стасит, ход му је тром, лице бело и округло, очи велике и смеђе, коса кестењаста, главе велике, слово р не може да изговори, пати од грчева сличних нападници. На основу молбе оvd. цес. краљ. аустро-угарског консулата, позивамо све полиц. власти, да Данка потраже и у случају проналаска спроведу Управи града Београда с позивом на Бр. 40810.

Драгутин, син Цветка Кулашевића, из Власотинаца, отумарао је од куће без знања свога оца. Он је стар 16 год., стаса средњег, лица плавог, очију плавих, наспрам десног ока има ожиљак од ране. Од одела има на себи панталоне од плавог шајка, каџут од сивог шајка, на ногама пресне опанке, а на глави нову плаву шајкачу. — Драгутина треба пронаћи и спровести начел. окр. врањског с позивом на Бр. 17007 или Управи града Београда с позивом на Бр. 40329.

ПОТЕРЕ

Непознати зликовци, 18. новембра тек. год. око 5¹/₂ час. по подне, напали су у Пожаревцу на Јосифа — Букуса Анафа, сарача и трукера, када је се из дућана враћао кући, ударили га ножем у срце, те га на месту убили, а за тим му узели кључеве од дућана и касе, те отишли, дућан отворили и из касе однели: 17 ком. великих дуката, 86 ком. талира, 30 ком. рубаља, 3 ком. по 5 дин. бушених, 1 ком. јермилука бели, 6 ком. круна, 172 ком. цванцика, 27 ком. по пола цванцика, 33 комада од 3 крајцаре, 350 гр. ситних пара, 2 ком. златних мамудија, 4 ком. по пола мамудије, 6 ком. анрије, 14 ком. по пола анрије, 1 ком. јерменилука, 40 ком. по пола јерменилука, 37 ком. по ¹/₄ јерменилука, 2 ком. рубије чарклије, 53 ком. хошајлије од 4 у дукату, 77 ком. од 6 у дукату, 132 ком. од 8 у дукату, стари сарафлук у вредности 70 дин., у готову 90 дин., и заложних сличних ствари све у вредности 3000 дин. — По дознању један од зликоваца који је вршио крађу у дућану имао је шубару,

при гуњ, узане чакшире, опанке, мале брчиће, а као да се брије. У времену убиства пролазници су видели око куће једног вишег човека са шајкачом, а обучен је као и горњи. — Позивају се све полиц. и општинске власти да за зликовцима и покрађом предузму најживље трагање и у случају проналаска спроведу начел. окр. пожаревачког, с позивом на бр. 19270. или Управи града Београда с позивом на бр. 40561. Нарочиту пажњу треба обратити сарафима и златарима, који мењају и купују овакав новац, јер је вероватно да ће зликовци покушати да новац промене.

Спасоје Шарановић, родом из Грабља у ср. расинском окр. крушевачком, стар 35 год., плав, брије се, пун, погледа намргођеног, раста средњег, у црном поцепаном гуњчету — војничким панталонама, на ногама носи опанке, осумњичен је за извршену крађу Ђорђу Стевановићу, надничару оvd., па кад је по ранијој потерници ухваћен у Богатићу и спроведен за Београд септембра месеца ове год. побегао је испред спроводника између Железника и Жаркова. — Позивају се све полициске власти да Спасоја живо потраже и у случају проналаска спроведу Управи града Београда с позивом на Бр. 40481.

Непознати допов, 8. новем. ове год. око 5 час. по подне, увукао се у кућу Фанике Смолак, удове оvd. и из отвореног ормана украо 12. ком. белих крветских чаршава и још неке ситне ствари — све у вредности до 50 дин. На чаршавима је латинским словима фулом извезено име «Фани.» — Позивају се све полиц. власти, да за доповима и покрађом предузму трагање и у случају проналаска спроведу Управи града Београда, с позивом на Бр. 40211.

Марко Јевтовић, из Сече Реке у окр. Ужичком, стар 28 год. раста средњег, смеђ, образа дугачких и више плоснатих, осумњичен је да је ноћу између 19. и 20. дец. пр. год. извршио опасну крађу ствари и новаца Богосаву Тодоровићу, на је отуд пре 8—10 мес. отумарао. Марка треба пронаћи и спровести нач. ср. у Косјерић с позивом на Бр. 5249. или Управи гр. Београда с позивом на Бр. 40505.

Александра Ђокића-Татомировића, из В. Градишта, старог, 20 год., бави се и тишлерским занатом — тражи Врањски Прв. суд ради извршења пресуде Апелат. суда Бр. 1554. 1903. год. којом је осуђен на шест месеци затвора за просту крађу. — Треба га у случају проналаска спровести Врањском првост. суду или Управи Београда с позивом на бр. 40329.

Зимски иберциг, од штофа, црнкаст, нов, са крагном самотском и црном поставом од сатина, са уметком на леђима с поља до крагне у виду троугла од другог штофа и натписом фирме на крагни: «Јовановић и Тасић кројачи из Лесковца» — Украо је непознати допов 15. ов. мес. из каф. код «Пауна» Јосифу Стојановићу, бивш. полиц. практиканту. — Позивају се полиц. власти да покрађу и крадљивца потраже, и у случају проналаска спроведу Управи гр. Београда с позивом на Бр. 40372.

Димитрије Живковић и Ђорђе Цветковић, из Станичења у окр. Пиротском, решењем првост. пиротског суда од 13. новембра 1904. Бр. 15565. стављени су под поротни суд и у притвор за дело из т. 2. §. 223. казн. зак., али се побегли још за време полициског ислеђења.

Димитрије је стар око 35 год. средњег раста, у опште плав, у оделу пиротском.

Борђе је стар 28—30 год. средњег раста, у опште плав, у одећу опет пиротских сељака.

Позивају се све полиц. власти, да Димитрија и Борђа живо потраже и у случају проналазка спроведу Пиротском првост. суду с позивом на бр. 15565. или Управи града Београда с позивом на бр. 41133.

Борђе Антић, из Врандола у окр. Пиротском, ноћу између 8—9 фебруара 1895. год. побегао је из притвора нач. ср. Велопаланачког, а решењем Пиротског Прв. суда од 16. јануара 1898. бр. 431. стављен је под поротни суд и у притвор за три опасне крађе. Борђе је стар 60 год. средњег раста, плавих очију, дугих танких и загаситих бркова, косе црне, у оно време био је без браде — бријао се. — Моле се све полициске власти, да Борђа живо потраже, и у случају проналазка да га стражарно спроведу Пиротском првост. суду с позивом на бр. 12551. или Уграви Београда с позивом на бр. 41131.

Непознати допов, 17. ов, м-ца ове год. у вече ушао је у кафану „Урошева Пивница“ на Теразијама, па са чивилука украо зимски капут Боре Димића, чинов. поште и телеграфа. Капут је био нов, од црног ластика, дугачак до испод колена, са црном сомотском крагном, цепови су му са стране, а на унутрашњем има монограм „Д. Б.“ постави му је шарена с белом и црним пругама. — Позивају се све полиц. власти да настану, да се крадљивац и покрађа пронађу. Убр. 41001.

Зимски капут, украо је непознато лице Петру В. Поповићу, филозофу П. год. са чивилука у Вел. Школи, где је био окачен. Капут је нов, од црног ластика, дугачак, са плавом поставом, протканом црвеним пругама и сомотском јаком. — Лопова и покрађу треба потражити и у случају проналазка спровести овој Управи с позивом на бр. 40574.

Драгиша Вељковић, звани „Глишица“, коцкар, родом из Београда, стар 27 год., осуђиван два пута на робију због крађе, пиесмен,

веома бистар и умешан, решењем првостепеног београдског суда за округ подунавски стављен је под суд и у притвор због убиства. Позивају се све полиц. власти да Драгишу, који је у бегству, у својим домаћајима најживље потраже и нађеног спроведу поменутом суду с позивом на бр. 22428. Убр. 32030.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Пре кратког времена, један земљодезац из колубарског среза дотера на београдски трг кола сувих шљива. Њему се понуди једно лице да посредује приликом продаје, да би шљиве што боље продао, и да га купци не би преварили

или одбили приликом мерења велики шконт. Навини сељак пристане, и посредовањем овога добричине што има тако бољешиво срце за сељаке, прода шљиве једном ова. шљиварском трговцу, но да га тај трговац не би преварио и забројио, оде „посредник“ да наплати куповну цену. И он ју је збиља поштено од дотичног трговца, кога је обмануо да је он сопственик шљива, наплатио, али није предао коме треба, већ је за себе задржао и изгубио се.

Сирома сељак, када је после дужег чекања на „посредника“ отишао дотичном трговцу да види шта је то толико запело око исплате видео је у чему је ствар, и да је жртва преваре. те достави случај полицији, која за тим „посредником“ одмах распише тражење свима полиц. властима у земљи. Према опису и другим знацима после неколико дана он буде

ухваћен у округу крушевачком у лицу Милана Јаковљевића — Вољаровића, коцкара и варалице, и спроведен београдској полицији, где је он одмах признао дело, али је се бранио да се је „случајно“ запио и паре оном сељаку попио, но да ће му их он вратити „кад буде имао,“ те према томе да овде не може бити кривич. дела, већ чист грађански спор. И ако је се вешто бранио и своју одбрану адвокатски уперо диктирао, ипак ни полиција ни суд нису могли да усвоје његову „одбрану“ и „разлоге,“ већ су га ставили у притвор, како би му дали прилике да до претреса своју одбрану још боље спреми. Сад је у њу толико поуздао, да се са сваким хоће да клади, да га суд мора пустити. На који начин он мисли да промени теорију о казним делима, и да ову своју најновију превару из кривичног пребаци у грађански законик — видећемо на претресу. Ну како га његова општина означава као коцкара и варалицу, који је и на робији био, а он то одриче, већ признаје да је „само“ два пут судски осуђиван за „неке вашарске тричарије, то ми износимо његову фотографију и молимо све полиц. власти и остале власти, да јаве Управи града Београда ако је он још где учинио какво крив. дело и све што о њему знају.

Он је родом из Вел. Дренове, у окр. крушевачком, стар је 32 год., средњег раста, смеђ.

Врло је дрзак и говорљив; свакоме из реда, па и чиновницима, пружа руку да се рукује као својим познаницима.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Ханс Ернст Мунд, тргов. помоћник, који је у последње време био са службом у Александрији, тражи се од стране немачких власти због извршеног фалсификата и утаје.

Ханс је стар 28 год., висок 1.70 м. витак, риђ, ћелав, очију плавих, носа и уста обичних, риђих бркова и риђе ретке шпицасте браде.

коју је сад обријао, бубуљичав, особито по челу. Говори немачки (саврш. немачки дијалект) и нешто француски. Од особених знакова има: дугачке нокте, гегав ход и натмурен израз лица. Има при себи војничку исправу и по свој прилици путује са Максом Сакевичом, који се такође тражи због јатаковања.

Макс је стар 26 год. висок 1.80 м. витак, смеђ, бркова смеђих, и потсечених по енглески. Говори осим немачког врло добро и енглески. Лева му је нога мало краћа, а обе су му ноге криве у виду слова О.

За Хансово хватање постоји награда од 500 дин. у злату.

На молбу ова. царско-немачког консулата, износимо Хансову фотографију и позивамо све полиц. власти, да на Ханса и Макса обратe пажњу и у случају да се негде код нас нађу, треба их стражарно спровести Управи града Београда.

ПОХВАЛНИЦА

Господин Министар унутр. дела, одлуком својом од 10. новембра тек. год. ПБр. 31858, јавно је похвалио г. **Антонија Видовића**, начелника среза подунавског, што је вршио своје дужности у погледу хватања и утамањивања хајдука савесно, енергично и са пожртвовањем, чиме је допринео да се хајдук Светозар Стевановић, из Аустро-угарске, убије, а хајдук Љубомир Гајић из Бановаца, ухвати.

Честитамо г. Видовићу ово одликовање, које је с пуним правом заслужио, и желимо да се и други полиц. чиновници на њега угледају.